



LOFOTEN VIKING AS
Røstnesvågen 26
8063 Værøy

Saksbehandler:

Espen Olaf Henriksen

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved Lofoten Viking AS

Kontrollnummer: 2023.020.I.SFNO

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Arne Mathisen

Fra Statsforvalteren i Nordland:

Espen Olaf Henriksen

Andre deltagere fra virksomheten:

Øyvind Berg

Sara Mathisen

Andre deltagere fra Statsforvalteren i Nordland:

Camilla Risa Haugstad

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Lofoten Viking AS den 14.02.2023. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Nordland avdekket fire avvik og ga ingen anmerkninger under inspeksjonen.

Avvik:

- Virksomheten har ikke renseanlegg for prosessavløpsvann.
- Virksomheten har ikke oppfylt kravene til forsvarlig oppbevaring og årlig innlevering av farlig avfall.
- Virksomheten mangler nødvendig dokumentasjon knyttet til drift av lagertanker for maursyre, i tillegg mangler tankene barriere mot utslipp til omgivelsene.
- Virksomheten har ikke iverksatt tilstrekkelige rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i medhold av miljølovgivningen.

Anmerkninger:

Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

20. februar 2023	Espen Olaf Henriksen	Tilde Nygård
dato	kontrollør	seksjonsleder

Statsforvalteren i Nordland

Kopi av rapporten sendes til:

- Værøy kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: LOFOTEN VIKING AS	
Organisasjonsnr.: 972000337	Eies av: 957067492
Bransjenr. (NACE-kode): 10.201 - Produksjon av saltfisk, tørrfisk og klippfisk	

Kontrollert enhet

Navn: Lofoten Viking AS	Anleggsnr.: 1857.0004.01
Kommune: Værøy	Fylke: Nordland
Anleggsaktivitet: Fiskeforedling	
Tillatelse gitt: 18. november 1999	Sist endret: 10.oktober 2002

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Statsforvalterens risikobaserte industritilsyn for i år.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Utslipp til vann
- Prosess og renseutstyr
- Avfall

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Lofoten Viking AS plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må Lofoten Viking AS innen 1. juni 2023 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sfnopost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Nordland.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 26. januar 2023. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Lofoten Viking AS bli ilagt et gebyr på kr 22 500,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-7. Dette tilsvarer gebyrsats 3 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Nordland. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Nordland (jf. offentleglova) og våre nettsider.

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten har ikke renseanlegg for prosessavløpsvann.

Avvik fra:

Utslippstillatelse av 18. november 1999, gitt til Røstnesvåg fiskeindustri AS, vilkår 1.1.

Kommentarer:

Vilkår 1.1 i utslippstillatelsen av 18.11.1999 beskriver hvordan prosessavløpsvann skal samles opp og renses. Prosessavløpsvannet skal ledes gjennom sil eller lignende med effektiv maskevidde på maksimalt 0,5 mm. Videre skal prosessavløpsvannet, ifølge samme vilkår, også passere en fettavskiller. Vilkåret definerer prosessavløpsvann som *spylevann*,

blodvann, slaktevann, transportvann, rengjøringsvann, eller vann som har vært i direkte kontakt med råstoff, produkt, biprodukter eller avfall [...].

Som nevnt i kapittel 8 *Andre forhold* i denne rapporten har dere søkt om unntak fra kravet om fettavskiller. Mangelen på fettavskiller var altså kjent for oss fra tidligere.

I 2010 påpekte vi at det kun var vannet som rant gjennom transportbåndet som ble silet, og påpekte som et avvik at vaskevann fra gulv ble sluppet ut urensset. Det kan se ut som at vi i senere kommunikasjon med dere har misforstått status og tolket beskrivelsen av siling som noe som gjaldt alt prosessavløpsvann. I rapport fra inspeksjon i 2014 skrev vi under avvik 3: *Virksomheta opplyste under tilsynet om at transportbånd og gulvrenner har sil med 1 mm spalteåpning, [...].*

I årets tilsyn fikk vi avklart at dere fremdeles ikke har noen form for siling av vann som går ut gjennom sluker i gulv. På inspeksjonstidspunktet var det heller ikke montert silduk i transportbåndene. Vi konkluderer dermed med at dere ikke oppfyller vilkåret om siling av prosessavløpsvann.

Dere har som kjent søkt om unntak fra varslede utslippsgrenser i henhold til beste tilgjengelige teknikker i EUs referansedokument for næringsmiddelbransjen (BAT-AEL i BREF-FDM, utgitt i desember 2019). I utgangspunktet er dere til enhver tid pliktige til å oppfylle krav i gjeldende tillatelse. Vi finner det imidlertid ikke rimelig å forvente at dere skal prosjektere og installere nye renseløsninger før det er kommet en avklaring om hvilke utslippskrav som skal gjelde i årene som kommer.

Avvik 2

Virksomheten har ikke oppfylt kravene til forsvarlig oppbevaring og årlig innlevering av farlig avfall.

Avvik fra:

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) §§ 11-5 og 11-8.

Kommentarer:

Farlig avfall er avfall som på grunn av fare for forurensning eller skade på mennesker eller dyr ikke kan håndteres sammen med vanlig forbruksavfall. Avfallsforskriften § 11-5 krever at farlig avfall skal håndteres forsvarlig og det skal gjennomføres tiltak for å unngå fare for forurensning eller skade på mennesker eller dyr. Ulike typer farlig avfall skal ikke sammenblandes, og farlig avfall skal heller ikke blandes sammen med annet avfall. Av dette følger det at farlig avfall må være godt merket og ha eget lagringssted som er sikret mot lekkasjer og påvirkning fra vær og vind.

Under inspeksjonen viste dere oss to lagringssteder for farlig avfall, begge innenfor samme hall. Beholderne var stort sett merket med bilder som viste hvilken type avfall de skulle brukes til. Fatet med spillolje var imidlertid uten merking. Dette fatet burde også vært sikret mot avrenning ved lekkasje, da det var kort avstand til sluk i gulv.

Avfallsforskriften § 11-8 krever at farlig avfall leveres årlig til lovlig mottak, så lenge den samlede mengden hos virksomheten overstiger 1 kg. I vårt innsyn i databasen avfallsdeklarerer.no ser vi at det ikke er registrert innleveringer av farlig avfall fra Lofoten Viking AS siden 2020. Vi anslår mengden lagret spillolje hos dere til å være mer enn 50 liter. I tillegg hadde dere velfylte beholdere med spraybokser og oljefilter. Ut fra dette er det ikke tvil om at dere produserer nok farlig avfall til at plikten om årlig innlevering gjelder.

Avvik 3

Virksomheten mangler nødvendig dokumentasjon knyttet til drift av lagertanker for maursyre, i tillegg mangler tankene barriere mot utslipp til omgivelsene.

Avvik fra:

Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften) §§ 18-4, 18-6, 18-7 og 18-8.

Kommentarer:

Lofoten Viking AS har tre tanker for lagring av maursyre. Hver av disse rommer 15 m³. Maursyre er klassifisert etter forskrift om klassifisering mv. av stoffer (CLP-forskriften) og regnes som et farlig kjemikalium. For lagring av farlige kjemikalier i tanker større enn 2 m³ gjelder krav i forurensningsforskriften kap. 18 (Tanklagring av farlige kjemikalier og farlig avfall). § 18-6 krever at tanken skal ha et oppsamlingsarrangement, eventuelt i form av at tanken har dobbelt vegg. Lagertankene dere bruker til maursyre mangler oppsamlingsarrangement.

Forurensningsforskriftens § 18-8 krever at den ansvarlige for lagringen til enhver tid skal kunne dokumentere at kravene i kapittel 18 er oppfylt. Kravene omfatter miljørisikoanalyse etter krav i § 18-4, forebyggende tiltak etter § 18-6 og beredskap ut fra kriterier i § 18-7. I inspeksjonsmøtet kunne dere ikke legge fram denne dokumentasjonen.

Vi anbefaler dere å gå gjennom veiledninga til kapittel 18 om tanklagring, som ligger på Miljødirektoratets nettside¹. Omfanget og formatet på dokumentasjonen bør være tilpasset virksomhetens størrelse og kompleksitet. For et tankanlegg som omfatter noen få tanker med maursyre er det ikke behov for like omfattende dokumentasjon som for et større anlegg med farligere stoffer. Forskriften nevner imidlertid en del momenter som alltid skal være omtalt, for eksempel sier § 18-4 at miljørisikoanalysen må omfatte en vurdering av sårbarheten til miljøet som kan bli berørt av forurensning fra tanklagringen.

Avvik 4

Virksomheten har ikke iverksatt tilstrekkelige rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i medhold av miljølovgivningen.

¹ <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2016/april-2016/veiledning-til-tankforskriften/>

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5 andre ledd nr. 7.

Kommentarer:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7 krever at dere skal iverksette skriftlig dokumenterte rutiner for å forebygge overtredelser av krav i miljølovgivningen. I inspeksjonsmøtet viste dere fram et relativt omfattende internkontrollsystem med skriftlig dokumentasjon av blant annet risikovurderinger, måleprogram og andre prosedyrer/rutiner. Vi avdekket imidlertid flere punkter som viser at dere har utfordringer når det gjelder å sikre at tilstrekkelig gode rutiner faktisk blir iverksatt.

- Dere gjennomfører kontrollmålinger av avløpsvannet. Det var imidlertid ikke samsvar mellom det skriftlige måleprogrammet og de målingene som faktisk har blitt gjennomført.
- Dere har ikke fanget opp at måleprogrammet må inkludere måling av det totale volumet av prosessavløpsvann. Dette er en størrelse som inngår i rammen for utslippstillatelsen (100 m³/døgn). Det er også nødvendig å vite volumet av utslippet for å estimere årlige utslippsmengder ut fra konsentrasjonsmålinger. At dette er en grunnleggende måling framgår også av at den inngår blant kravene i forurensningsforskriftens kapittel 26, det vil si for anlegg som er betydelig mindre enn Lofoten Viking AS.
- Prosedyren for å ta prøver av prosessavløpsvann sikrer ikke at prøven blir tatt på et punkt som er representativt for utslippet fra anlegget.
- Dere har en rutine for årlig gjennomgang av internkontrollen, men anleggets miljørisikovurdering har ikke blitt oppdatert siden 2018. I inspeksjonsmøtet medgikk dere at det var momenter i vurderinga som skulle vært oppdatert.
- Dere har en rutinebeskrivelse for håndtering av farlig avfall, men dere har ikke klart å sikre at dere oppfyller kravet om årlig innlevering.

7. Anmerkninger

Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

8. Andre forhold

I denne inspeksjonsrapporten har vi vurdert virksomhetens drift opp mot vilkår satt i utslippstillatelse av 18. november 1999 med endringer av 10. oktober 2002. Etter endringen i 2002 hadde tillatelsen en årlig ramme på 20 000 tonn pelagisk fisk og 600 tonn hvitfisk. I inspeksjonsrapport fra tilsyn i 2010 påpekte vi at tillatelsens rammer var overskredet. Dere søkte i juni 2011 om ny utslippstillatelse med ramme på 75 000 tonn pelagisk fisk og 5000 tonn hvitfisk. Denne søknaden er dessverre ennå ikke ferdigbehandlet.

Overskridelse av ramme er ikke satt opp som avvik i denne inspeksjonsrapporten. Rapporten dreier seg om de forhold som ble avdekket i forbindelse med gjennomføringen av årets

inspeksjon. Vi har lenge vært kjent med at dere overskrider rammen for utslippstillatelsen. Ved å søke ny tillatelse har dere også gjort det dere kan gjøre for å følge opp dette avviket.

Dere søkte i 2014 om unntak fra krav om fettavskiller. Denne søknaden er dessverre ikke behandlet. Vi påpekte imidlertid i inspeksjonsrapport av 19.12.2018 at dere ikke hadde tilstrekkelig dokumentasjon som underbygger påstanden om at dere har tilstrekkelige tiltak for å samle opp fett. Vi vil uansett ikke følge opp tillatelsens vilkår om fettavskiller før vi har vurdert om vilkåret kan endres. Dette vil mest sannsynlig bli gjort som del av arbeidet med å utarbeide en ny utslippstillatelse.

I våre tilsyn i 2014 og 2018 ble bedriften vurdert opp mot krav i forurensningsforskriftens kapittel 26 (Forurensninger fra fiskeforedlingsbedrifter), som har vært i kraft siden 1. januar 2010. Dette kapitlet gjelder imidlertid ikke virksomheter med produksjonskapasitet for ferdig produkt på mer enn 75 tonn per døgn². I inspeksjonsmøtet noterte vi at Lofoten Viking AS kan produsere mer enn 200 tonn sildefilet per døgn. Bedriften er dermed utenfor virkeområdet til forurensningsforskriftens kapittel 26, og dette var også tilfelle i 2014 og 2018.

Det er stort overlapp mellom vilkårene i tillatelsen fra 1999 og kravene i forurensningsforskriftens kapittel 26. Det har derfor hatt liten praktisk betydning at det i inspeksjonsrapportene fra 2014 og 2018 ble vist til forurensningsforskriftens kapittel 26 i stedet for til utslippstillatelsen.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven gitt av Fylkesmannen 18.11.1999 med endring av 10.10.2002

² Forurensningsforskriften § 26-1